

Dr. Babasaheb Ambedkar Open University
Term End Examination February – 2026

Course Name : BSW

Date : 22-02-2026

Subject Name : માનવ અધિકાર અને ભારતીય બંધારણ
(Human Rights and Indian Constitution)

Time : 11:30AM TO 01:45PM

Max Marks : 70

Subject Code : BSW-303

પ્રશ્ન-1. નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આપો.

(14)

- (1) આર્થિક, સામાજિક અને સાંસ્કૃતિક અધિકારો પરની આંતરરાષ્ટ્રીય સમજૂતી હેઠળ માનવ અધિકારો સમજાવો.
- (2) ભારતના બંધારણના મૂળભૂત અધિકારોમાં મહિલાઓને લગતી જોગવાઈઓ અંગે લખો.

પ્રશ્ન-2. નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આપો.

(14)

- (1) રાજ્ય અને તેના માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો જણાવી તેનું મહત્વ સમજાવો.
- (2) ભારતમાં વ્યક્તિ જૂથોના માનવ અધિકાર અને બંધારણીય જોગવાઈઓ વિશે લખો.

પ્રશ્ન-3. નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આપો.

(14)

- (1) પ્રથમ અને દ્વિતીય વિશ્વ યુદ્ધ દરમિયાન થયેલા માનવ અધિકારોનો ઉદ્ભવ સમજાવો.
- (2) ભારતના બંધારણમાં મૂળભૂત અધિકારોમાં બાળકો માટેની જોગવાઈઓ અંગે જણાવો.

પ્રશ્ન-4. ટૂંકનોંધ લખો (કોઈપણ બે)

(14)

- (1) માનવ અધિકારો અને ફરજો વચ્ચેનો સંબંધ સમજાવો.
- (2) ફેન્ય માનવી અને નાગરિકોના ઘોષણાપત્ર અંગે જણાવો.
- (3) મૂળભૂત ફરજોને લગતા મહત્વના કેસો ચર્ચો.
- (4) બાળકોના અધિકારો વિશે જણાવો.

પ્રશ્ન-5. સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો.

(14)

(1) કુદરતી કાયદાઓની કુલ કેટલી વિચારસરણીઓ છે?

A) 5	B) 3
C) 4	D) 6

(2) "આપણે મુક્ત રહી શકીએ તે માટે આપણે કાયદાના ગુલામ છીએ." આ વિધાન કોણે કહ્યું હતું?

A) પ્લેટો	B) રૂસો
C) જોહન લોક	D) સિસરો

(3) અમેરિકન સ્વાતંત્ર્ય ઘોસણા કઈ સાલમાં થઈ?

A) 1789	B) 1770
C) 1688	D) 1776

(4) 'અસ્પૃશ્યતાની નાબૂદીનો મૂળભૂત અધિકાર ક્યાં અનુચ્છેદમાં દર્શાવાયો છે?

A) અનુચ્છેદ. 14	B) અનુચ્છેદ. 15
C) અનુચ્છેદ. 17	D) અનુચ્છેદ. 19

(5) ભારતીય બંધારણનાં કયા અનુચ્છેદમાં મૂળભૂત ફરજો દર્શાવાઈ છે?

A) અનુચ્છેદ. 39	B) અનુચ્છેદ. 44
C) અનુચ્છેદ. 50	D) અનુચ્છેદ. 51A

(6) "પર્યાવરણનું રક્ષણ અને સુધારણા અને જંગલ તેમજ વન્યજીવોની સલામતીનું રક્ષણની જોગવાઈ કયા અનુચ્છેદમાં દર્શાવવામાં આવી છે?

A) અનુચ્છેદ-44	B) અનુચ્છેદ-42
C) અનુચ્છેદ-45	D) અનુચ્છેદ-48

(7) બંધારણમાં ક્યાં અધિકારોનો મૂળભૂત અધિકાર તરીકે સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે?

A) સમાનતાનો અધિકાર	B) શોષણ સામે રક્ષણનો અધિકાર
C) ધર્મ સ્વાતંત્ર્યનો અધિકાર	D) ઉપરોક્ત તમામ
